EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2015 05 13
COM(2015) 268 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2015 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Nyderlandų stabilumo programos

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2015 m. Nyderlandų nacionalinės reformų programos

su Tarybos nuomone dėl 2015 m. Nyderlandų stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį;

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją[3],

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas[4],

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują augimo ir darbo vietų kūrimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu. Strategija yra orientuota į tas svarbias sritis, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;

(2) remdamasi Komisijos pasiūlymais, 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d. – sprendimą dėl valstybių narių užimtumo

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[3] COM(2015) 268.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

politikos gairių. Abejos gairės kartu sudaro integruotas gaires, ir į jas valstybių narių buvo paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;

(1) 2014 m. liepos 8 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl Nyderlandų 2014 m. nacionalinės reformų programos ir pateikė nuomonę dėl atnaujintos 2014 m. Nyderlandų stabilumo programos. 2014 m. lapkričio 28 d. pagal Reglamentą (ES) Nr. 473/2013[5] Komisija pateikė nuomonę dėl Nyderlandų 2015 m. biudžeto plano projekto[6];

(2) 2014 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą[7], kuria pradedamas 2015 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Įspėjimo mechanizmo ataskaitą[8], kurioje nurodė, kad Nyderlandai yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;

(3) 2014 m. gruodžio 18 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, pagal kuriuos reikia skatinti investuoti, spartinti struktūrines reformas ir vykdyti atsakingą ekonomikos augimui palankų fiskalinį konsolidavimą;

(4) 2015 m. vasario 26 d. Komisija paskelbė 2015 m. Nyderlandų ataskaitą[9]. Joje įvertinta Nyderlandų pažanga įgyvendinant 2014 m. liepos 8 d. priimtas šaliai skirtas rekomendacijas. Į šalies ataskaitą įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai. Komisijai atlikus analizę galima daryti išvadą, kad Nyderlanduose yra susidaręs makroekonominis disbalansas, dėl kurio reikia imtis politikos veiksmų ir kurį reikia stebėti. Išlieka rizika, susijusi su didele privačiojo sektoriaus skola, kuriai turi būti skiriamas dėmesys, nors neseniai pradėtos taikyti priemonės padeda būsto rinkai atsigauti ir padės pažaboti hipotekos paskolų augimą. Nors didelį dabartinį einamosios sąskaitos perviršį iš dalies lėmė ekonomikos struktūrinės ypatybės, pensijų ir mokesčių struktūra gali būti neefektyvaus kapitalo paskirstymo šaltinis;

(5) 2015 m. balandžio 30 d. Nyderlandai pateikė 2015 m. nacionalinę reformų programą ir 2015 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

(6) šiuo metu Nyderlandams taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir pereinamojo laikotarpio skolos taisyklė. 2015 m. stabilumo programoje vyriausybė planuoja 2015 m. nominalų deficitą laipsniškai sumažinti iki 1,8 % BVP ir toliau jį mažinti iki 0,7 % BVP 2018 m. Vyriausybė planuoja, kad per visą programos laikotarpį bus laikomasi vidutinio laikotarpio tikslo – užtikrinti 0,5 % BVP struktūrinį deficitą. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP pasieks aukščiausią tašką – 68,8 % – 2015 m., o tada laipsniškai sumažės iki 66,1 % 2018 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos šios biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Remiantis Komisijos 2015 m. pavasario prognoze, numatoma, kad struktūrinis balansas atitiks vidutinio laikotarpio tikslą ir 2015 m. bus -0,3 % BVP, o 2016 m. sieks -0,4 % BVP. Remdamasi stabilumo programos vertinimu ir atsižvelgdama į Komisijos 2015 m. pavasario prognozę, Taryba mano, kad, kaip tikimasi, Nyderlandai laikysis Stabilumo ir augimo pakto

[5] OL L 140, 2013 5 27, p. 11.
[6] C(2014) 8810.
[7] COM(2014) 902.
[8] COM(2014) 904.
[9] SWD(2015) 38.

nuostatų. Atsižvelgiant į Nyderlandų švietimo rezultatus, akademinius pasiekimus ir ekonominę plėtrą, valstybės investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, 2013 m. siekusios 0,84 % BVP, yra mažos. Vyriausybės išlaidos šioje srityje nuo 2014 m. mažėja, o privačios MTTP išlaidos išlieka nedidelės. Nyderlandų ekonomikos ilgalaikio augimo potencialas būtų padidintas perorientavus viešąsias išlaidas į inovacijų ir mokslinių tyrimų sritį, visų pirma fundamentinius tyrimus, ir įgyvendinus bendrąją privačių investicijų į MTTP skatinimo politiką;

(7) pagrindinis uždavinys susijęs su padėtimi būsto rinkoje, kur per keletą dešimtmečių nusistovėjęs nelankstumas ir iškreipiamosios paskatos daro įtaką būsto finansavimo ir atskirų sektorių taupymo modeliams. Namų ūkių tendencija bendrąjį hipotekinį įsiskolinimą didinti užstatant būstą iš esmės rodo, kad taikomos ilgalaikės fiskalinės paskatos, visų pirma visiškas hipotekos palūkanų atskaitymas iš mokėtinų mokesčių. Nuo 2012 m. įgyvendinta įvairių priemonių, kuriomis iš dalies sprendžiama šių paskatų problema. Kai kurios iš jų susijusios su būsto finansavimo fiskalinio vertinimo koregavimu. Laipsniški veiksmai, kuriais siekiama riboti galimybę hipotekos palūkanas atskaityti iš mokėtinų mokesčių ir didinti amortizavimo paskatas, turi pagrindo. Tačiau ši priemonė pradedama taikyti per lėtai, kad smarkiai paveiktų amortizavimo tendencijas, o didelė mokesčių paskata investuoti į neproduktyvų turtą išliks. 100 % kredito dydžio ir įkeisto turto vertės santykis, kurį reikia pasiekti 2018 m., vis dar aukštas. Nuomos rinką varžo reglamentavimas ir tai, kad yra labai didelis socialinio būsto sektorius, kuriam taip pat būdinga ilgų rezervo sąrašų problema. Nustatyta labiau pajamomis grindžiama nuomos diferenciacija socialinio būsto sektoriuje yra žingsnis reikiama kryptimi, bet jo poveikis ribotas. Pagal naują įstatymą būsto įmonėms reikės atskirti bendros ekonominės svarbos veiklą (t. y. socialinį būstą) nuo kitos veiklos. Kol kas neaišku, ar tai padės pasiekti numatytą tikslą, t. y. perorientuoti socialinį būstą į tuos gyventojus, kuriems jo reikia, ir užtikrinti prieinamą socialinį būstą palankių sąlygų neturintiems asmenims, negalintiems būsto įsigyti rinkos sąlygomis;

(8) ilgalaikis pensijų sistemos tvarumas yra padidintas. Be laipsniško teisės aktais nustatyto pensinio amžiaus ilginimo nuo 65 metų 2012 m. iki 67 metų 2023 m. bei jo susiejimo su tikėtina gyvenimo trukme paskui, Nyderlandai patvirtino išsamias reformas, kuriomis siekiama pertvarkyti privačiai finansuojamą pensijų sistemos pakopą ir ilgalaikės priežiūros sistemą. Pensijų fondų finansų priežiūra pagerinta, o sistemos atsparumas finansiniams sukrėtimams padidintas. Šiuos veiksmus papildo sėkmingai įgyvendintos reformos, kuriomis vyresnio amžiaus darbuotojai skatinami dirbti ilgiau. Ilgalaikės priežiūros reformomis atsakomybė perduota savivaldybėms, kartu sumažintos bendros išlaidos ir dėmesys sutelktas į veiksmingumo didinimą. Ilgalaikės priežiūros kokybę ir prieinamumą reikia stebėti;

(9) likusios spręstinos Nyderlandų problemos – tai tinkamo išlaidų ir rizikos pasidalijimo tarp tos pačios kartos asmenų ir tarp kartų užtikrinimas kitomis priemonėmis, nei taikant priimtas indeksavimo ir lėšų rezervo taisykles (finansų vertinimo programa), visų pirma mažinant jaunų žmonių mokamas įmokas. Namų ūkiams paskirstyti savo finansus ekonomikos augimui palankiu būdu padėtų sustiprintas antrosios pakopos pensijų sistemos įmokų aktuarinis teisingumas;

(10) 2014 m. priimta išsamia užimtumo apsaugos teisės aktų reforma siekiama didinti darbo jėgos aktyvumo lygį ir judumą. Fiskalinės paskatos nedirbti sumažintos. Pagal parlamento patvirtintą teisės aktą darbdaviams bus nustatyta neįgaliųjų asmenų įdarbinimo kvota. Šių priemonių poveikį įmanoma visapusiškai įvertinti tik jas

įgyvendinus. Būtina imtis papildomų priemonių, siekiant į darbo rinką integruoti žmones, esančius darbo rinkos paribyje, įskaitant migrantų kilmės asmenis;

(11) kalbant apie privalomąsias nemokestines įmokas, darbo mokesčių pleištas Nyderlanduose smarkiai viršija ES vidurkį, tad esama galimybių perorientuoti mokesčius į mažiau ekonomikos augimui kenkiančius veiksnius. Numatoma mokesčių reforma padėtų didinti darbo jėgos aktyvumo lygį. Po priėmimo būtina atidžiai stebėti šios reformos poveikį;

(12) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Nyderlandų ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2015 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą, taip pat įvertino veiksmus, kurių Nyderlandai ėmėsi atsižvelgdami į ankstesniais metais šaliai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Nyderlandų politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Europos Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;

(13) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo Nyderlandų stabilumo programą ir mano[10], kad Nyderlandai laikosi Stabilumo ir augimo pakto;

(14) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose;

(15) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija taip pat atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Remdamasi šia analize, Taryba pateikė konkrečias rekomendacijas valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro. Nyderlandai taip pat turėtų užtikrinti, kad šios rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Nyderlandams 2015–2016 m. imtis šių veiksmų:

1. Siekiant didinti viešąsias MTTP išlaidas ir ekonomikos augimo potencialą, perorientuoti viešąsias išlaidas į investicijų į MTTP rėmimą ir parengti privačiųjų MTTP srities išlaidų didinimo pagrindines sąlygas.

2. Spartinti pastangas riboti galimybę hipotekos palūkanas atskaityti iš mokėtinų mokesčių, taip siekiant mažinti mokesčių paskatas investuoti į neproduktyvų turtą. Numatyti labiau į rinką orientuotą nuomojamų būstų kainų nustatymo mechanizmą, o socialinio būsto nuomos kainą dar labiau susieti su namų ūkių pajamomis.

3. Mažinti pradedančiųjų dirbti asmenų įmokų antrosios pakopos pensijų sistemai lygį.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

[10] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.